

[Chr. Madsen.]

Vi mener ikke, dette er tilstrækkeligt. Avance- og prisstigninger — forud som efter overenskomstforhandlingerne — må indordne sig under samme synspunkter, som folketinget anlægger, når det optræder som voldgiftsdommer over for arbejderne. Lønforbedringer under de afsluttende overenskomster imødegik langtfra arbejdernes krav til arbejdsgiverne. Hvis den lønforbedring straks skal afleveres ved kommende prisstigninger, kan der ikke opretholdes den fornødne og ønskede ro på arbejdspladserne. Det må være et rimeligt krav, at når arbejderne skal bøje sig for samfundshensyn og samfundsinteresser, må det kunne forlanges af lovgivningsmagten, at der gennemføres love, der sikrer opnåede minimale lønforbedringer.

Den tilsigtede pris- og avancekontrol er et krav, der i fagorganisationerne og i befolkningen er rejst flere gange. Årsagen er den almindelige frygt for en stigende inflation, der i særlig grad kommer til at ramme de lavestlønnede, de indtægter, der er bundet af overenskomster, hvorefter lønnen ikke kan hæves i overenskomstperioden. Disse grupper og mange andre, f. eks. lavtlønnede tjenestemænd og folkepensionister, må sikres ved, at arbejdsgivere, erhvervene og landbruget ikke uden videre kan vælte alle omkostninger over på varepriserne.

Det foreliggende lovforslag fastsætter i punkterne 1-5, at der skal være offentligt tilsyn med alle virksomheder, der har indflydelse på priser og avancer. Sammensætningen af tilsynsrådet bliver sådan at forbrugerorganisationer og fagbevægelse kan få indflydelse.

I punkterne 7-9 fastsættes anmeldelsespligt for alle brancher, der har indflydelse på priser og avancer. Mindstepriser og avancer skal godkendes af monopoltilsynet.

Punkterne 10 og 11 omfatter tilsynets beføjelser til at gribe ind over for urimelige priser og avancer. Til bedømmelse heraf skal der tages hensyn til, at der opnås den billigst mulige varepris, at varen fremstilles med den bedst mulige udnyttelse af produktionsfaktorerne uden samfundsmæssigt unødige omkostninger.

For at folketinget kan holdes orienteret om samfundsskadelige prisudviklinger, skal

tilsynet efter punkt 12 give indberetning til folketinget.

Da det er af afgørende betydning, at de allerede igangsatte pris- og avanceforhøjelser kommer under kontrol, og at urimelige forhøjelser standses, er det nødvendigt at få dette lovforslag gennemført, inden tinget afslutter sit arbejde. Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3393, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 961).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under næste punkt på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Om skattelempelser til fremme af uddannelsen) [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3393).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget til det førstnævnte lovforslag sattes først til forhandling.

Søgaard: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger her ved tredje behandling. Vi har i udvalget mellem anden og tredje behandling bestræbt os for at nå til enighed om lovforslagets endelige udformning, hvilket også er lykkedes os, efter at vi har afholdt tre møder og herunder har haft et samråd med den højtærede undervisningsminister. Det samlede udvalg har stillet et ændrings-

[Søgaard.]
 forslag, som er tiltrådt af undervisningsministeren. Ændringsforslaget går ud på at overflytte 3 mill. kr. fra stipendiesiden til lånesiden, således at fordelingen mellem stipendier og lån i henhold til § 1, stk. 1, henholdsvis bliver 39 mill. kr. og 24 mill. kr.

Det er min opfattelse, at vi ved denne ordning stadig kan opretholde det af den højtærede undervisningsminister foreslåede fordelingsprincip for de lange uddannelser, hvorimod der, som jeg også gjorde opmærksom på ved anden behandling, måske for de kortvarige uddannelser kan anlægges et noget anderledes skøn for fordelingen. I øvrigt vil det, som det tidligere er sagt, blive fondsbestyrelsens opgave at afveje de forskellige muligheder mod hinanden. Jeg vil gerne spørge den højtærede undervisningsminister, om han er enig med mig heri.

I tillægsbetænkningen har udvalget peget på, at der ved tildelingen af lån og stipendier bør lægges vægt på den studerendes økonomiske behov, uden at dette dog kan fastslås gennem bestemte indtægtsgrænser. Der vil således for stipendienævnet blive mulighed for at anlægge et friere skøn, når fordelingen finder sted.

Dermed skal jeg på mit partis vegne anbefale ændringsforslaget.

Henry Christensen: Det ændringsforslag, der er stillet i tillægsbetænkningen, er jo den indrømmelse, der under udvalgsbehandlingen mellem lovforslagets anden og tredje behandling er givet oppositionen. Jeg vil ikke påstå, at det er nogen imponerende voldsom indrømmelse, tværtimod forekommer den mig at være yderst beskedent. Men det er altså den maksimale indrømmelse, man fra regeringspartierne side har villet give over for de synspunkter, som oppositionen har anført. Det er naturligvis en indrømmelse over for nogle principielle betragtninger, vi har anført, og det forekommer mig rimeligt, at vi accepterer denne indrømmelse. Vi må betragte den som et lille, omend meget beskedent skridt i den rigtige retning. Vi mener, at et andet og større skridt havde være mere rimeligt. Men skridtet er rigtigt, og vi anbefaler at stemme for ændringsforslaget.

Ninn-Hansen: Det konservative folkeparti kan støtte det stillede ændringsforslag, der giver udtryk for en tendens, som vi har ønsket at fremhæve under forhandlingerne her, nemlig at man ikke for ensidigt lægger vægt på legatstøtte, men at der også — som det nu bliver tilfældet i forhold til det, der vedtoges ved anden behandling — lægges vægt på lånevejen. Der er jo ingen af os, der i dag kan sige, hvad der vil være den rigtige fordeling mellem legater og lån. Når vi ønsker, at man ikke for ensidigt støtter legatvejen, skyldes det, at vi i vort parti lægger vægt på, at man opretholder det frie studium, og at man ikke ved ensidig fastlæggelse af en støtte til legater kommer ind på en ordning, der i sig selv vil kunne medføre adgangs begrænsninger til universitetet. Det er derfor, vi har fremhævet betydningen af at udvide lånevejen.

Jeg tror, vi senere skal længere ad lånevejen, men den helt rigtige ordning tror jeg først man finder, når man gennemfører bedre tilbagebetalingsmuligheder for lånene gennem den mulighed, jeg tidligere har nævnt, nemlig ved at gennemføre skattefrie afskrivninger af lån, som de studerende har modtaget.

Jeg har en enkelt bemærkning at gøre til tillægsbetænkningen i øvrigt vedrørende synspunkter, der kom frem under udvalgsbehandlingen. Mit parti lægger megen vægt på, at der ikke opretholdes nogen indtægtsgrænse fastsat efter de studerendes forældres økonomiske forhold. Det er med tilfredshed, vi ser, at vi nu er nået dertil, at det fremhæves i tillægsbetænkningen, at der bør lægges vægt på den studerendes egne økonomiske behov, således at man ikke på forhånd udelukker nogen.

Vi er også tilfredse med, at der, som det også fremgår af tillægsbetænkningen, bliver en bedre ordning for kostskoleelever. Efter den hidtidige administration var det således, at elever på kostskole, der kom fra vanskeligt stillede hjem, ikke kunne få noget af den støtte, de ellers havde mulighed for at få gennem ungdommens uddannelsesfond. Det er naturligt med den udvidelse af midlerne, der nu finder sted, at denne støtte kan gives til alle gymnasieelever, der har behov for støtte.

Helge Larsen: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale at stemme for ændringsforslaget.

Også jeg er glad for de bemærkninger i tillægsbetænkningen, der vedrører kostskoleelevers adgang til at få hjælp fra ungdommens uddannelsesfond, og understregningen af, at hjælpen i andre tilfælde først og fremmest bør gives under hensyntagen til den studerendes økonomiske forhold.

Morten Lange: Ved anden behandling af lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond kunne jeg hilse nogle overordentlig positive ændringer velkommen, ændringer, som ikke rigtg kunne samle salen. Denne gang må jeg med beklagelse konstatere, at det stillede ændringsforslag efter mit partis opfattelse betyder en forringelse, men det er jo en beskeden forringelse, så jeg tror, at jeg vil være i stand til — for at opretholde enigheden i det høje ting fra den yderste fløj på den ene side til den yderste fløj på den anden side, måske med undtagelse af den alleryderste fløj til højre — at anbefale, også på mit partis vegne, at stemme for det stillede ændringsforslag.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg kan tiltræde det ændringsforslag, som er stillet af det samlede udvalg.

Hvad angår beløbenes fordeling, som blev nævnt af det ærede medlem hr. Søgaard, har jeg ingen indvendinger at gøre.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget til forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed vedtoges uden afstemning.

Lovforslagene som helhed sattes derefter til forhandling.

Søgaard: Mit parti stemmer for lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond.

Hvad angår det af venstre og de konservative fremsatte lovforslag om ændringer i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten, har vi ved anden behand-

ling gjort vore bemærkninger, og jeg henstiller, at man forkaster dette lovforslag.

Henry Christensen: I modsætning til det ærede medlem hr. Søgaard er jeg i den situation at kunne anbefale begge lovforslag til vedtagelse.

Hvad angår lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond, gives der efter min mening ved den almindelige tilslutning nu til dette lovforslag også udtryk for, at der i det høje ting er en almindelig tilslutning til at løse problemerne vedrørende de unges uddannelse bedst muligt.

Der har været visse uoverensstemmelser mellem os om, hvilke veje vi skulle gå, og hvilke områder der skal lægges mest vægt på, men der har været enighed om hovedlinjen: en omfattende støtte til hjælp for den studerende ungdom og i det hele taget den ungdom, der søger en videregående uddannelse.

Man kunne måske rejse det spørgsmål, om det statsfinansielt er forsvarligt med den meget betydelige udvidelse, der finder sted af de beløb, der årlig skal stilles til rådighed. Jeg har forstået på den højtærede finansminister, at han ingen betænkeligheder har, hvad det statsfinansielle angår. Jeg forstår, hvis jeg må sige det sådan, at han i og for sig godt kan medvirke til at gå endnu et skridt videre ad lånevejen, og denne udtalelse dækker måske over for det høje ting. Jeg føjer dog til, at jeg håber ikke i morgen at se en kronik i Politiken af den højtærede finansminister, hvori han advarer imod det skridt, vi nu tager!

Ninn-Hansen: Mit parti kan anbefale at stemme for lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond. Det er jo blevet klart efter de forhandlinger, der er ført, at vi ikke er fuldt ud tilfreds med det indhold, lovforslaget har fået; navnlig har vi vore betænkeligheder med hensyn til de 4 mill. kr., der ydes til skoleelever. Vi finder det heller ikke retfærdigt, at ungdommens uddannelsesfond yder disse elever støtte, når støtte ikke kan ydes f. eks. til dem, der gennemgår en lærlingeuddannelse. Mit parti har lagt vægt på at gennemføre foranstaltninger, der kan medføre, at vi får bedre

[Winn-Hansen.]

investeringer i uddannelsen, end vi hidtil har haft.

Vi har fulgt de forslag, der er stillet af det udvalg, vi selv har foranlediget nedsat til behandling af de studerendes økonomiske forhold. Vi håber, at vi er nået til det rigtige med hensyn til beløbenes størrelse, og jeg tror, at den højtærede undervisningsminister lægger vægt på, at det lovforslag, han her fra fremsat for et stort område, vedtages med stemmer fra et meget stort antal folketingsmedlemmer. Når det er blevet muligt, kan den højtærede undervisningsminister jo heri se ønsket om fra, vi kan vel sige alle sider at støtte de unges uddannelse.

Vi beklager blot, at ikke alle har kunnet tilslutte sig vort ønske om at give støtten til en videre kreds. Selv om man gennemfører loven om ungdommens uddannelsesfond — og her har der jo ikke været nogen diskussion om støttens størrelse — vil der alligevel blive nogen tilbage, som lades i stikken. Det er de grupper, der er omhandlet af venstres og de konservatives lovforslag om skattelempelser til fremme af uddannelsen. Man finder det stadig væk rimeligt at beskattede studerende, der til hjælp for deres studier har en erhvervsindkomst; selv om disse erhvervsindkomster kun er på 3 000-4 000 kr., vil man fortsat beskattede dem. Det er ikke vor mening.

En studerende, der har en erhvervsindtægt på 5 000 kr., ville i henhold til vort forslag få en skattelettelse på 455 kr. Når forholdet for tiden dog er det, at 50 pct. af de studerende ved Københavns universitet har erhvervsindkomster og flere kategorier af studerende er i stand til at oppebære disse indkomster, f. eks. hvis de bruger deres ferie til at arbejde og dygtiggøre sig også inden for deres uddannelsesfelt — dette gælder for mange af de unge medicinere — forstår vi ikke, at man siger nej til at give dem den støtte, man kunne have givet gennem den af os foreslåede ordning.

Vi finder det heller ikke rimeligt, at man siger nej til de forældre, der yder noget, som det kan være hårdt nok for dem at undvære, til deres børn uddannelse, at man fastholder, at de skal betale den skat, de går i øjeblikket, at man slet ikke vil med-

virke til at fritage dem for beskatningen af en del af det beløb, de yder til deres børns uddannelse. Vi vil vende tilbage til disse forslag i forbindelse med skattelovgivningen i det høje ting; vi vil også gøre det på andre tidspunkter.

Det er sagt fra anden side, at man ikke ønskede at støtte vort lovforslag, fordi man ønskede, at støtten skulle gives gennem ungdommens uddannelsesfond. Jeg gør opmærksom på, at denne problemstilling ikke er rigtig. Ungdommens uddannelsesfond er vi enige om, også med hensyn til beløbets størrelse. Vi ønskede fra vor side at yde mere, nemlig til de kategorier af unge, jeg her har omtalt. Vi beklager, at man glemmer dem. Vi ønsker, at uddannelsesstøtten skal være sådan, at man ikke glemmer nogen.

Helge Larsen: Jeg skal anbefale at stemme for lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond og mod det af det ærede medlem Winn-Hansen m. fl. fremsatte lovforslag, idet jeg om dette henviser til mine bemærkninger ved anden behandling.

Morten Lange: Jeg skal anbefale at stemme for hovedlovforslaget, men at stemme imod det andet lovforslag, som søger at nå frem til en løsning ad skattevejen. Det er højst sandsynligt, at man ved gennemgang af ligningsmyndighedernes praksis pletvis og stedvis kan finde nogle skønhedspletter, der skal rettes; men som et led i den her foreliggende lovgivning, der skal støtte de studerende under en meget bredere synsvinkel, har skattevejen ikke vist sig at være nyttig, så jeg kan ikke tiltræde, at vi går den vej.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg vil bringe udvalget en tak for den positive indstilling over for lovforslaget, hvoraf det klart fremgår, at alle partier er enige om, at vi skal yde en meget væsentlig støtte til ungdommens uddannelse inden for de forskellige grene af uddannelsen. Jeg anser det for at være af umådelig værdi, at der står et samlet folketing bag ved beslutningen. Det må også være af værdi for ungdommen, at den er vidende om den positive indstilling, som folketinget

[Undervisningsministeren.]

har over for uddannelsesproblemet. Det må kunne animere de unge til at yde deres bedste indsats for, at den investering, som her foregår, skal vise sig i det lange løb at være fordelagtig for hele samfundet — for de unge selv først og fremmest, men også for samfundet som helhed. Det er meget lykkeligt, at vi efter de mange forhandlinger er nået til et resultat, vi står samlet om, og det resultat, vi er nået til, kan vi sagligt godt stå ved. Det betyder en forøgelse af den støtte, der hidtil har været ydet, af ganske væsentlig størrelse.

Jeg synes ikke, vi skal diskutere længere det skattelovsforslag, som det ærede medlem hr. Ninn-Hansen godt ved ikke kan vedtages her. Det blev drøftet så grundigt, da forslaget var til anden behandling, og der blev dengang anført vægtige argumenter for ikke at tiltræde forslaget, som er fremsat af venstre og de konservative, om at gå skattevejen. Jeg synes ikke, vi nu skal gøre noget skår i glæden over det, vi er fælles om at have opnået, ved at diskutere et forslag, som ganske vist hænger sammen med det, vi drøfter nu, men som dog alligevel ikke har en sådan forbindelse med lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond, at der kan være grund til at drøfte dette spørgsmål videre ved denne lejlighed.

At der er andre unge, vi skal være opmærksomme på end dem, der nu kommer ind under uddannelsesfonden, er jeg ganske enig i. Jeg tror, vi for disse andres unges vedkommende må tage sagen op til selvstændig løsning og se at finde veje for at komme de grupper af unge til hjælp, som ikke falder ind under den lovgivning vi her har beskæftiget os med.

Jeg skal anbefale tinget at stemme for lovforslaget om ungdommens uddannelsesfond. Jeg tror, man skal afstå fra en yderligere diskussion om venstres og de konservatives lovforslag om skattelempelser til fremme af uddannelsen, som der allerede er taget standpunkt til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed

vedtoges enstemmigt med 147 stemmer; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændringer i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Om skattelempelser til fremme af uddannelsen) [af Ninn-Hansen m. fl.]

forkastedes med 90 stemmer mod 61; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslaget var hermed bortfaldet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov. (Ungdomsfængsel, betingede domme m. v.)

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3903, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 953).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3903, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 953).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i loven om ikrafttræden af borgerlig straffelov m. m.